

Gün Boyunca

Kemerleri sıkılamak

Yaşar Nabi

TEKEL maddelerine yapılan yeni zamlar, pahalılığın artmasına vesile olacak diye gene bir sürü şikâyetlere yol açacak ama, ben bu tedbiri doğru ve yerinde bulduğumu söyleyeceğim.

Her türlü keyif verici maddeler medenî memleketlerde lüks ihtiyaçlardan sayılır, dar zamanlarda devlet gelirini arttırmak icap etti mi ilkönce bunlara yüklenilir. Süte veya ekmeğe zam kıyametleri kopartır ama ispirotolu içkilerin, sigaranın zam görmesi o kadar önemli sayılmaz. Ya tiryakilik? diyeceksiniz, ya yarım kilo rakısını içmeden edemediği için her zamandan sonra evinin, çocuklarının nafakasını biraz daha kısan habalar? diyeceksiniz. Haklısınız, her zam bu türlü vasıtalı sıkıntılar yaratmaktan geri kalmaz. Başka maddelere de az çok tesiri dokunabilir. Ama, devlet geliri için yeni kaynaklar bulmak bir zaruret olunca, ne yapalım, gene kemerleri sıkılamak gerekiyor, ekmeğe ve süt tayfınızı azaltmamak için tütün ve rakı ihtiyacınızdan biraz fedakârlık edin, diyenleri haksız çıkaramayız.

Devletin yeni gelir kaynaklarına ihtiyacı olup olmadığını tayin meselesine gelince, döviz darlığı yüzünden ithalâtın azalması önemli bir gelir kaynağı olan gümrük varidatını önümüzdeki aylarda epey düşürecektir. Bütçede bunun karşılığını bulmak icabedince, ilk akla gelecek olan tek el maddeleridir. Ne var ki, bu zamlar küçük nisbetlerde ve sık sık yapılacağına, uzağı gören bir politika ile birkaç seferlik zam bir defadan yapılmış ve psikolojik zararları inkâr edilemeyecek olan bu zam sözünün ikide birde tekrarına meydan verilmemiş olsaydı elbette ki, daha iyi olurdu.

Kemerleri sıkılamak zamanı geldiğine göre, yalnız Tekel maddeleriyle kalmamak, her türlü lüksü, yasak edici nisbetlere kadar çıkan ağır vergilere tâbi tutmak gerekir. Otomobil de, radyo da buz dolabı da medenî insan için lüks sayılmaz. Ama hepsinin ucuz tipleri yanında gayet pahalı lüks cinsleri de vardır. Madem ki, ithalâtımızı kısmak, dövizimizi tasarruf etmek zorundayız, bu gibi lüks eşyanın gümrük resmini çekinmeden arttırmalıyız. Sıkıntıya düşen bütün memleketlerin de yaptığı budur. Süs eşyası için de öyle.

Bir de büyük kazançların vergisini arttırmak akla gelir. Bizde bu büyük kazançların başında zirai kazançlar gelir ki, nedense ötedenberi bir tabu muamelesi görür ve hep vergilerin dışında tutulur.

Maksat istihsal teşvik diyeceksiniz, iyi güzel ama, türlü sanayi şubelerimizin dövizsizlik yüzünden dumura uğradığı bir sırada yalnız zirai istihsal için bu istisna neden? Küçük esnafı gelir vergisine sokarken büyük müstahsil unutmak neden?

Kemerleri sıkılamak feragatine milletçe elbirliğiyle katlandığımızı bilmek bundan en çok zarar görenler için hiç olmazsa bir teselli teşkil etmez mi?

